

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 14b/2022

privind interpretarea articolului 9 alin. (2) în coroborare
cu articolul 46 din Constituție
*(posibilitatea stabilirii unor taxe și tarife cu efect retroactiv de către
autoritățile publice și consecințele acestui fapt pentru dreptul de
proprietate)*

CHIȘINĂU
17 februarie 2022

DECIZIE DE INADMISIBILITATE
A SESIZĂRII NR. 14B/2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 2 februarie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 februarie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 2 februarie 2022 de domnii Vlad Batrîncea, Corneliu Furculiță, Adela Răileanu, Grigore Novac și Petru Burduja, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale.

2. Autorii sesizării îi solicită Curții Constituționale să explice, prin interpretarea articolului 9 alin. (2) coroborat cu articolul 46 din Constituție, dacă stabilirea și impunerea unor taxe și tarife cu efect retroactiv de către autoritățile publice reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE
A SESIZĂRII NR. 14B/2022

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

4. Potrivit autorilor sesizării, la 28 ianuarie 2022, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a aprobat o hotărâre prin care a majorat prețul gazelor naturale de la 11,08 lei pentru un metru cub de gaz la 14,06 lei, preț care trebuie plătit începând cu 1 ianuarie 2022.

5. Autorii sesizării susțin că hotărârea în discuție are un caracter retroactiv și distorsionează calculele reale ale consumatorilor, majorându-le cheltuielile pentru fiecare metru cub de gaz consumat cu 37 %.

6. Potrivit autorilor sesizării, articolul 9 alin. (2) din Constituție interzice exploatarea omului și crearea de situații și de condiții care ar dezavantaja unele categorii de persoane și le-ar avantaja pe altele, pornind de la posibilitățile patrimoniale de care dispun. Totodată, aceștia menționează că impunerea unor taxe și tarife de către autorități cu efect retroactiv compromite dreptul de proprietate garantat de articolul 46 din Constituție. Astfel, cetățenii ar fi lipsiți de posibilitatea estimării consumului de resurse energetice, pe care sunt nevoiți să le ajusteze nu la necesitățile reale, ci la posibilitățile financiare.

B. Aprecierea Curții

7. Curtea a verificat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări, stabilite în jurisprudența sa constantă.

8. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, sesizarea privind interpretarea Constituției ține de competența sa *ratione materiae*.

9. De asemenea, conform articolului 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament au competența de a sesiza Curtea Constituțională.

10. Curtea observă că obiect al sesizării îl constituie interpretarea articolului 9 alin. (2) coroborat cu articolul 46 din Constituție, sub aspectul posibilității stabilirii și impunerii unor taxe și tarife cu efect retroactiv de către autoritățile publice. În acest sens, autorii sesizării oferă ca exemplu un act al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

11. Având în vedere acest aspect, Curtea subliniază că nu este competentă să ofere o interpretare a Constituției prin raportare la pretinse

DECIZIE DE INADMISIBILITATE
A SESIZĂRII NR. 14B/2022

acte retroactive care nu se supun controlului de constituționalitate. Atunci când a observat că există norme legale care le acordă instanțelor de drept comun competența controlului (implicit a interpretării) unor acte ale autorităților publice, Curtea și-a declinat competența în favoarea acestora (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 126 din 28 noiembrie 2019, §§ 25-26). Actele administrative care nu se supun controlului de constituționalitate de tipul celor din exemplul autorilor sesizării pot fi contestate în contencios administrativ în instanțele judecătorești. În cadrul controlului judecătoresc, autorii sesizării pot beneficia de o interpretare a caracterului conform sau neconform al unor acte administrative pretins retroactive cu dreptul de proprietate.

12. Prin urmare, având în vedere legislația relevantă aplicabilă, *i.e.* Codul administrativ, Codul civil, Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, care conține dispoziții referitoare la retroactivitatea actelor normative, instanțele de judecată se pot pronunța cu privire la încălcările dreptului de proprietate provocate de adoptarea unor acte administrative cu caracter normativ pretins retroactive, în cazuri concrete.

13. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind interpretarea Constituției este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. b) și 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 14b/2022 privind interpretarea articolului 9 alin. (2) în coroborare cu articolul 46 din Constituție, depusă de domnii Vlad Batrîncea, Corneliu Furculiță, Adela Răileanu, Grigore Novac și Petru Burduja, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 17 februarie 2022
DCC nr. 21
Dosarul nr. 14b/2022